

Fritidshemmen i Helsingborgs stads skolor

Fritidshemmets uppdrag formuleras i skollagen och läroplanen (främst kapitel 1 och 2) som är gemensam för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

De allmänna råden kompletterar i syfte att ge stöd och vägledning i arbetet med att planera en målstyrd fritidshemsverksamhet som utgår ifrån styrdokumentet och att bidra till en ökad måluppfyllelse för eleverna i fritidshemmet. De allmänna råden behandlar förutsättningarna för arbetet i fritidshemmet, rektorns pedagogiska ledarskap, lärande i fritidshemmet och samverkan med hemmet.

I skollagen (2010:800) står följande om syftet med utbildningen på fritidshemmet:

“Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå ifrån en helhetssyn på eleven och elevens behov. Fritidshemmet ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap.”

Det är lärare i fritidshem och fritidspedagoger som ansvarar för undervisningen i fritidshemmet och säkerställer att arbetet följer läroplanen. Fritidshemmet ska i sin verksamhet ta till vara elevernas kunskaper, intressen och önskemål. Elevernas eget inflytande i fritidshemmet är centralt. Undervisningen i fritidshemmet ger eleverna möjligheter att använda och ta del av många olika uttrycksformer. Skapande och lek är väsentliga delar i lärandet.

Ur Lgr11 - kapitel 4

Genom undervisningen i fritidshemmet ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- pröva och utveckla idéer, lösa problem och omsätta idéerna i handling,
- skapa och upprätthålla goda relationer samt samarbeta utifrån ett demokratiskt och empatiskt förhållningssätt,
- kommunicera i tal och skrift i olika sammanhang och för skilda syften,
- skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer,
- använda matematiska begrepp och resonemang för att kommunicera och lösa problem,
- utforska och beskriva företeelser och samband i natur, teknik och samhälle, och
- röra sig allsidig

Centralt Innehåll i verksamheten är följande:

- Språk och kommunikation
- Skapande och estetiska uttrycksformer
- Natur och samhälle
- Lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse

(För mer info - se kompletterande kapitel i Lgr11 för Fritidshem)

Fritidspedagogik - verksamhetens kärna

Att förena god omsorg och pedagogisk verksamhet är en av hörnstenarna i fritidshemmets pedagogik. Det pedagogiska arbetet utgår från barns intressen och

erfarenheter. Stor vikt läggs vid deltagande i sociala och meningsfulla sammanhang i syfte att främja barns allsidiga lärande och utveckling.

Betydelsefulla inslag i verksamheten är - lek, rörelse och skapande arbete. Genom detta ges möjlighet att bearbeta intryck, pröva olika identiteter, utveckla fantasi och kreativitet samt förmåga att samarbeta och kommunicera. När eleverna får pröva egna och andras idéer, lösa problem och omsätta idéer i handling utvecklas kreativitet, nyfikenhet och tilltro till sin förmåga.

Omsorg, utveckling och lärande utgör en helhet genom att...

- fritidshemmet är ett komplement till skola
- samarbete sker med hem och skola

Stödjer elevernas sociala och allmänna utveckling, utvidga och fördjupa deras kunskaper och erfarenheter genom att...

- erbjuda en variation av arbetssätt, uttrycksformer och lärmiljöer.
- ha utgångspunkt i ett situationsstyrt, upplevelsebaserat och grupporienterat lärande, där det sociala samspelet med andra är en viktig del
- ta hänsyn till elevernas behov, erfarenheter och tänkande, samt anpassas till att elever har olika förutsättningar
- främja elevernas fantasi, inlevelse och förmåga att lära tillsammans med andra genom lek, rörelse och skapande uttrycksformer, samt utforskande och praktiska arbetssätt.
- träna på demokrati, inflytande och ansvar i praktiken. Elevdelaktighet och inflytande är en grundförutsättning.

En meningsfull fritid erbjuds genom att vi utgår från elevernas behov, intresse och erfarenheter. Vår uppgift är också att utmana eleverna genom att inspirera till nya upptäckter. Detta gör vi genom att...

- planera utifrån ålder och mognad
- lära känna sin närmiljö
- erbjuda en variation av arbetssätt, uttrycksformer och lärmiljöer.

Möjlighet till vila och rekreation för hälsa och välbefinnande erbjuds genom att...

- utveckla stimulerande lärmiljöer både gällande variation av aktiviteter och den fysiska miljön
- utgå från barnens behov och intresse samt göra dem delaktiga

(från Fritidshemmet - en samtalsguide om uppdrag, kvalité och utveckling + Allmänna råd)

Syfte med stödmaterialet

En plan för fritidshemmets verksamhet ska vara ett levande dokument och utvärderas varje år och förändras efter behov. Detta ska göras gemensamt av personalen i fritidshemmen.

Ett av syftena med detta material är att den ska ge rektor och pedagogerna stöd i planering, genomförande och utvärdering av verksamheten för att garantera kvalitet och viss likvärdighet i kommunens fritidsverksamhet. Ett annat syfte med planen är att synliggöra undervisningens innehåll och fokus för att få en inblick i och förståelse för verksamheten.

Underlaget som skapas genom utvärdering och analys kommer även användas i skolans kvalitetsrapport.

Stödmaterialet utgår från följande fokusområden:

1. Varje fritidshems utveckling
2. Normer, värden och inflytande
3. Kunskap, lärande och utveckling
4. Övergång, samverkan och omvärlden

Utgångspunkten i respektive fokusområde är att identifiera:

Nuläge

- hur gör vi idag?
- hur får vi syn på det?
- hur följer vi upp det?

Mål/utvecklingsområden

- Vad behöver vi utveckla?
- Vilka åtgärder och insatser behöver vi göra?
 - Hur?
 - Vem ansvarar för vad?

Förslag på arbetsgång:

1. Välj ett av de fyra fokusområdena och läs den gemensamma inledande texten.
2. Diskutera
 - o vad menar vi med detta (tex "varje fritidshems utveckling")?
 - o nuläge:
 - hur gör vi idag? Ta ställning till kvalitetsindikatorerna!
 - hur får vi syn på det/hur vet vi det?
 - hur följer vi upp det?

Kriterier för måluppfyllelse	Kriterier stämmer:			
1.1 Fritidshemmet bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som genomförs under medverkan av lärare, fritidspedagoger, övrig personal och elever	inte alls	till viss del	till stor del	helt
I vårt fritidshem planerar vi, följer upp och utvecklar utbildningen systematiskt och kontinuerligt				
Vårt kvalitetsarbete är inriktat på att de nationella målen för utbildningen uppfylls				
Alla elever, lärare i fritidshem, fritidspedagoger och övrig personal medverkar i kvalitetsarbetet och vårdnadshavare ges möjlighet att delta				

Vi rekommenderar att logga in i BRUK om man vill få automatiska sammanställningar. Vid behov kan man ta stöd i ytterligare material från BRUK kopplat till aktuellt fokusområde - se angivelse.

3. Utifrån er profil och samtal kring nuläge - definiera utvecklingsområde och sätt mål
4. Gör på liknande sätt med övriga fokusområden.

Det finns en kompletterande mall för enhetens fritidshemsplan (se separat dokument). I den kan ni summera er analys, formulera mål och beskriva hur ni arbetar vidare. Antingen gör man en för hela skolans fritidshem, eller en/avdelning. Underlaget utgör stöd för SKA (Systematiskt kvalitetsarbete) inkl. kvalitetsrapporten.

1. Varje fritidshems utveckling

Fritidshemmet kompletterar förskoleklassen och skolan. Verksamheten ska med ett helhetsperspektiv stimulera elevernas utveckling och lärande, erbjuda dem en meningsfull fritid, främja allsidiga kontakter och social gemenskap. Förtrogenhet med uppdraget som formuleras i de nationella styrdokumenterna är avgörande för att kunna arbeta med ett målstyrt pedagogiskt utvecklingsarbete. För att säkerställa undervisningens kvalitet ska verksamhetens resultat systematiskt och kontinuerligt analyseras och följas upp.

Ett systematiskt kvalitetsarbete är en förutsättning för att alla som arbetar i förskolan, skolan och fritidshemmet ska kunna ge eleverna en likvärdig utbildning. Det blir samtidigt ett sätt att synliggöra hur verksamhetens resultat förhåller sig till de övergripande målen i läroplanen. För att utveckling mot uppsatta mål ska ske är det inte tillräckligt att endast planera olika spontana aktiviteter och sedan utvärdera dem var för sig.

Behov förändras över tid och varje fritidshem har sin egen unika karaktär med möjligheter och utmaningar som måste ses ur ett långsiktigt perspektiv. Det är därför viktigt att planeringen av verksamheten utgår från en inventering av den aktuella elevgruppens behov och intressen. En variation av väl anpassade trygga lärmiljöer med möjligheter till rekreation, interaktion och lek med kamrater och med kunniga och intresserade vuxna har betydelse för barns utveckling.

Vad menar vi med "varje fritidshems utveckling" (Ha dialog kring detta)

Nuläge - stöd frågor till när ni tar ställning till nedanstående kvalitetsindikatorer:

- hur gör vi idag?
- hur får vi syn på det?
- hur följer vi upp det?

Mål/utvecklingsområden

- Vad behöver vi utveckla?
- Vilka åtgärder och insatser behöver vi göra?
 - Hur?
 - Vem ansvarar för vad?

Kvalitetsindikatorer – Varje fritidshems utveckling

- 1.1 Systematiskt kvalitetsarbete
- 1.2 Miljö, lokaler och utrustning

Kriterier för måluppfyllelse	Kriterier stämmer:			
1.1 Fritidshemmet bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som genomförs under medverkan av lärare, fritidspedagoger, övrig personal och elever	inte alls	till viss del	till stor del	helt
I vårt fritidshem planerar vi, följer upp och utvecklar utbildningen systematiskt och kontinuerligt				
Vårt kvalitetsarbete är inriktat på att de nationella målen för utbildningen uppfylls				
Alla elever, lärare i fritidshem, fritidspedagoger och övrig personal medverkar i kvalitetsarbetet och vårdnadshavare ges möjlighet att delta				
1.2 Fritidshemmet har den miljö, de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.	inte alls	till viss del	till stor del	helt
I vårt fritidshem är arbetsmiljön utformad så att eleverna får tillgång till material av god kvalitet och stöd för att kunna utveckla kunskaper, skapande, kreativitet och problemlösning.				
Vårt fritidshem har en trygg, säker och hälsosam miljö som ger eleverna möjlighet till en meningsfull fritid och rekreation.				
I vårt fritidshem har eleverna tillgång till böcker, informationsteknik och andra medier som främjar språkutveckling och stimulera till läsning.				

För ytterligare stöd - se BRUK "Kriterier för genomförandet" kopplat till 1.1 och 1.2

2. Normer, värden och inflytande

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Undervisningen utgår från respekten för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta. Inom gruppen provas och utvecklas sociala normer och värden. Förmåga att visa hänsyn och respekt för andras egenvärde, ta avstånd från kränkande behandling och att följa gemensamma regler är sociala aspekter som knyter an till personalens specifika yrkeskunnande. Fritidshemmet kan också bryta med stereotypa föreställningar och normer som till exempel invanda könsmönster.

Undervisningen ska ta tillvara olikheter och mångfald och på så sätt ge eleverna möjlighet att fördjupa sin förståelse för olika sätt att tänka och vara.

Ett väl fungerande fritidshem erbjuder eleverna möjlighet att upptäcka både omvärlden och den egna förmågan. Eleverna ska ges inflytande över utbildningen efter deras ålder och mognad. Det ska stödja elever till självständighet och trygghet att ta ansvar för sina handlingar, vara en bra kompis, klara av att lösa konflikter med kamrater verbalt.

Vad menar vi med "Normer, värden och inflytande " (Ha dialog kring detta)

Nuläge - stöd frågor till när ni tar ställning till nedanstående kvalitetsindikatorer:

- hur gör vi idag?
- hur får vi syn på det?
- hur följer vi upp det?

Mål/utvecklingsområden

- Vad behöver vi utveckla?
- Vilka åtgärder och insatser behöver vi göra?
 - Hur?
 - Vem ansvarar för vad?

Kvalitetsindikatorer - Normer, värden och inflytande

- 2.1 Lära om demokrati och mänskliga rättigheter
- 2.2 Lära genom demokrati och mänskliga rättigheter
- 2.3 Lära för demokrati och mänskliga rättigheter
- 2.4 Främja lika rättigheter och möjligheter samt förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- 2.5 Upptäcka, utreda, anmäla och åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- 2.6 Elevernas delaktighet, inflytande och ansvar

Kriterier för måluppfyllelse	Kriterier stämmer:			
2.1 Lära om demokrati och mänskliga rättigheter Fritidshemmet förmedlar och förankrar respekten för de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna, som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet och solidaritet mellan människor.	inte alls	till viss del	till stor del	helt
I vårt fritidshem utvecklar eleverna förståelse och respekt för vad de gemensamma demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna innebär.				
2.2 Lära genom demokrati och mänskliga rättigheter I vårt fritidshem organiseras och utformas arbetet i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.	inte alls	till viss del	till stor del	helt
I vårt fritidshem gestaltas respekten för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna.				
I vårt fritidshem bedrivs undervisningen medvetet i demokratiska former för att förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet.				
I vårt fritidshem påverkas och stimuleras eleverna aktivt och medvetet att omfatta vårt samhälles grundläggande demokratiska värderingar.				
2.3 Lära för demokrati och mänskliga rättigheter Utifrån kunskap om mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar kan eleverna i fritidshemmet samspela med andra människor.	inte alls	till viss del	till stor del	helt
I vårt fritidshem ser vi till att eleverna utvecklar sin förmåga att samspela i möten med andra människor utifrån kunskap om likheter och olikheter i livsvillkor, kultur, språk, religion och historia.				
I vårt fritidshem ger vi eleverna möjlighet att utveckla sin förmåga att leva sig in i och förstå andra människor och utveckla en vilja att handla med deras bästa för ögonen.				
2.4 Främja lika rättigheter och möjligheter samt förebygga diskriminering, trakasserier och kränka Fritidshemmet bedriver ett målinriktat arbete för att främja lika rättigheter och möjligheter samt förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.	inte alls	till viss del	till stor del	helt
Personalen i vårt fritidshem utsätter inte någon elev för diskriminering, trakasserier, eller kränkande behandling.				
Vårt fritidshem främjar aktivt alla elevers lika rättigheter och				

Kriterier för måluppfyllelse	Kriterier stämmer:			
möjligheter oavsett kön, könsidentitet och uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.				
Vårt fritidshem uppmärksammar och vidtar nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.				
Vårt fritidshem har en plan mot diskriminering och kränkande behandling som återspeglar fritidshemmets arbete med att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.				
2.5 Upptäcka, utreda, anmäla och åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Fritidshemmet upptäcker, anmäler, utreder och åtgärdar trakasserier och kränkande behandling.	inte alls	till viss del	till stor del	helt
I vårt fritidshem finns fungerande rutiner för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.				
I vårt fritidshem påbörjas det åtgärdande arbetet direkt när det framkommit att en elev blir diskriminerad, trakasserad eller kränkt.				
I vårt fritidshem finns en plan mot diskriminering och kränkande behandling som återspeglar fritidshemmets arbete med att upptäcka, anmäla, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.				
2.6 Elevernas delaktighet, inflytande och ansvar Fritidshemmet ger eleverna ett verkligt inflytande och stimulerar dem fortlöpande att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen.	inte alls	till viss del	till stor del	helt
I vårt fritidshem får varje elev successivt ett allt större inflytande över innehåll och aktiviteter i fritidshemmet.				
I vårt fritidshem ges alla elever möjlighet att utveckla sin förmåga att ta ett personligt ansvar och framföra och prova egna idéer.				
I vårt fritidshem får varje elev möjlighet att utveckla sin förmåga att ta ansvar för sina handlingar och för fritidshemmets miljö.				

För ytterligare stöd - se BRUK "Kriterier för genomförandet och förutsättningar" kopplat till 2.1-2.6

3. Kunskap, lärande och utveckling

Fritidshemmets aktiviteter ska utmana eleverna samt ge dem möjlighet att fördjupa och utvidga sina kunskaper och erfarenheter. Ett helhetsperspektiv på barns utveckling bygger på insikten att olika delar av barns utveckling och lärande hör ihop och påverkar varandra. Fritidshemmets metodik karaktäriseras av ett grupporienterat situationsstyrt, utforskande, laborativt och praktiskt förhållningssätt som också kan medverka till att skolans kunskapsmål uppnås.

Även lokaler och närmiljö är viktiga faktorer. Forskning visar att barn som tidigt vistas i stimulerande lärmiljöer med möjligheter till interaktion och lek med kamrater och med kunniga och intresserade vuxna, har större möjligheter att utvecklas och lära sig än barn som inte haft tillgång till dessa miljöer. Fritidshemmets lokaler ska ge utrymme för olika typer av verksamheter, livliga såväl som lugnare och mer rofulla..

Verksamheten ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och att lösa problem. Eleverna ska få pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. På så sätt ska undervisningen ge eleverna förutsättningar att kunna tänka, lära och kommunicera i olika sammanhang och för skilda syften.

Pedagogik och omsorg kan integreras informellt och situationsstyrt i utbildningen. Lärande sker ständigt, inte enbart i arrangerade inlärningsituationer. Skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet som kan främja allsidiga kontakter, en social gemenskap samt ge förutsättningar för rekreation och en meningsfull fritid. Genom leken ges eleverna möjlighet att bearbeta intryck, pröva olika identiteter, utveckla fantasi och kreativitet samt sin förmåga att samarbeta och kommunicera.

Vidare ska undervisningen bidra till att utveckla elevernas intresse för och kunskaper om natur, teknik och samhälle genom att ge dem möjligheter att utforska, ställa frågor kring och samtala om företeelser och samband i omvärlden. I kommunikation omkring områden och företeelser som är aktuella för elevgruppen kan personalen utifrån ett medvetet förhållningssätt bidra till att stärka elevernas kunskaps och språkutveckling i vardagliga sammanhang där eleverna är motiverade att förstå och att bli förstådda. Undervisningen ska också ge eleverna möjlighet att använda matematik för att beskriva omvärlden och lösa vardagliga problem.

De olika uppdragen i fritidshemmet, förskoleklassen och skolan kan betraktas som en helhet vilka tillsammans kan bidra till bästa möjliga förutsättningar för elevernas utveckling och lärande.

Vad menar vi med "Kunskaper, utveckling och lärande " (Ha dialog kring detta)

Nuläge - stöd frågor till när ni tar ställning till nedanstående kvalitetsindikatorer:

- hur gör vi idag?
- hur får vi syn på det?
- hur följer vi upp det?

Mål/utvecklingsområden

- Vad behöver vi utveckla?
- Vilka åtgärder och insatser behöver vi göra?
 - Hur?
 - Vem ansvarar för vad?

Kvalitetsindikatorer

Kunskaper, utveckling och lärande

- 3.1 Fritidshemmets uppdrag
- 3.2 God miljö för utveckling och lärande
- 3.3 Varierande innehåll och arbetsformer
- 3.4 Allsidiga kontakter och social gemenskap
- 3.5 Särskilt stöd

Kriterier för måluppfyllelse	Kriterier stämmer...			
3.1 Fritidshemmets uppdrag Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklass och de olika grundskoleformerna och stimulerar elevernas utveckling och lärande samt erbjuder dem en meningsfull fritid och rekreation.	inte alls	till viss del	till stor del	helt
I vårt fritidshem stimulerar vi elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja att pröva egna idéer och lösa problem.				
I vårt fritidshem ges eleverna förutsättningar och möjligheter att utveckla sina kunskaper, sitt språk och sin identitet.				
I vårt fritidshem organiserar och genomför vi undervisningen så att eleverna får överblick och sammanhang och upplever att deras fritid är lärorik och meningsfull.				
3.2 God miljö för utveckling och lärande Fritidshemmet stärker elevernas tillit till sin egen förmåga och en vilja och lust att lära genom att erbjuda en god miljö för utveckling och lärande.	inte alls	till viss del	till stor del	helt
I vårt fritidshem ser vi utforskande, nyfikenhet och lust att lära som en grund för verksamheten.				
I vårt fritidshem har vi en social gemenskap som ger trygghet och tillit till den egna förmågan, vilja och lust att lära.				
I vårt fritidshem stimulerar vi eleverna att inhämta och utveckla både kunskaper och värden.				
3.3 Varierande innehåll och arbetsformer Fritidshemmet främjar elevernas harmoniska utveckling genom varierad och balanserad sammansättning av innehåll, arbetssätt och arbetsformer i undervisningen.	inte alls	till viss del	till stor del	helt
I vårt fritidshem bedrivs en strukturerad verksamhet med varierande arbetssätt och arbetsformer.				
I vårt fritidshem är skapande och lek viktiga förutsättningar för lärande.				
I undervisningen får eleverna uppleva olika uttryck för lärande och de får pröva och utveckla olika uttrycksformer.				

Kriterier för måluppfyllelse	Kriterier stämmer...			
3.4 Allsidiga kontakter och social gemenskap Fritidshemmet främjar varje elevs möjlighet till allsidiga kontakter och social gemenskap.	inte alls	till viss del	till stor del	helt
Vårt fritidshem ger varje elev möjlighet att utveckla relationer till andra elever och vuxna.				
I fritidshemmet har vi en social gemenskap som ger trygghet och tillit till den egna förmågan, vilja och livslång lust att lära.				
Vårt fritidshem främjar elevernas övergripande sociala och allmänna utveckling.				
3.5 Särskilt stöd - Fritidshemmet uppmärksammar, utreder och ger särskilt stöd till de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen.	inte alls	till viss del	till stor del	helt
I vårt fritidshem uppmärksammar och utreder vi elevers eventuella behov av särskilt stöd.				
I vårt fritidshem samarbetar vi med elevens skola vid utformandet av åtgärdsprogram för elever som är i behov av särskilt stöd.				
I vårt fritidshem följer vi kontinuerligt upp och utvärderar det särskilda stödet.				

För ytterligare stöd - se BRUK "Kriterier för genomförandet och förutsättningar" kopplat till 3.1-3.5

4. Övergång, samverkan och omvärld

Fritidshemmet kompletterar skolan både tids- och innehållsmässigt bland annat genom att erbjuda eleverna fritidsaktiviteter som på skilda sätt knyter an till och förstärker arbetet med läroplanens mål. Fritidshemmet gör det möjligt för föräldrar att förena föräldraskap med arbete eller studier. Vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i det systematiska kvalitetsarbetet samt medverka i forum för samråd.

Det är viktigt att personalen i fritidshemmet informerar elevernas vårdnadshavare om fritidshemmets syfte och mål, samt hur personalen konkretiserar målen i det pedagogiska arbetet. Då kan de lättare sätta sig in i det som sker i verksamheten i ett sammanhang, till exempel urskilja det underliggande syftet med olika aktiviteter.

Personalen har ansvaret för att utveckla ett förtroendefullt och respektfullt samarbete mellan hemmen och fritidshemmet. Det ger eleverna en möjlighet att uppleva kontinuitet i tillvaron. Dialogen ger även personalen en möjlighet att utgå från elevens behov, förutsättningar, erfarenheter, önskemål och synpunkter vid planeringen av verksamheten. Det är viktigt att elevens utveckling sätts i ett vitt pedagogiskt och socialt sammanhang och att eleven inte jämförs med någon annan än sig själv. Skollagens bestämmelser om särskilt stöd gäller även för fritidshemmet.

I läroplanen betonas att det ska utvecklas samarbetsformer mellan förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Ett helhetsperspektiv ger goda förutsättningar för fritidshemmet att skapa en trygg och god miljö för eleverna som bidrar till utveckling. Vid samverkan är det viktigt att personalen i fritidshemmet, förskoleklassen och skolan har kunskap om vilka uppdrag de olika verksamheterna har. En gemensam syn på lärande de olika skolformerna utgör dock inget hinder för att beakta fritidshemmets egenart. Personalen i fritidshem kan bidra med kompletterande perspektiv och erfarenheter av eleven i en annan miljö än förskoleklass och skolan.

Fritidshemmen ska verka för att ge eleverna inblick i närsamhället och dess kultur- och arbetsliv, föreningsliv och andra verksamheter. I samband med att eleverna slutar i fritidshemmet är det värdefullt att personalen förbereder eleverna inför detta.

Vad menar vi med "Övergång, samverkan och omvärld" (Ha dialog kring detta)

Nuläge - stöd frågor till när ni tar ställning till nedanstående kvalitetsindikatorer:

- hur gör vi idag?
- hur får vi syn på det?
- hur följer vi upp det?

Mål/utvecklingsområden

- Vad behöver vi utveckla?
- Vilka åtgärder och insatser behöver vi göra?
 - Hur?
 - Vem ansvarar för vad?

Kvalitetsindikatorer

Övergång, samverkan och omvärld

- 4.1 Samverkan med hemmen
- 4.2 Övergång och samverkan
- 4.3 Fritidshemmet och omvärlden

Kriterier för måluppfyllelse	Kriterier stämmer:			
4.1 Samverkan med hemmen Fritidshemmet samverkar med vårdnadshavarna för att skapa de bästa möjliga förutsättningarna för elevens utveckling och lärande.	inte alls	till viss del	till stor del	helt
I vårt fritidshem samarbetar vi med elevernas vårdnadshavare så att vi genom samråd får underlag att utveckla fritidshemmets innehåll och verksamhet.				
I vårt fritidshem informerar vi fortlöpande vårdnadshavarna om syfte och mål med verksamheten samt elevens trivsel, lärande och utveckling.				
I vårt fritidshem håller vi oss informerade om den enskilda elevens personliga situation och visar respekt för elevens integritet.				
4.2 Övergång och samverkan - Fritidshemmet har ett förtroendefullt samarbete med förskola, förskoleklass och skola för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv.	inte alls	till viss del	till stor del	helt
I vårt fritidshem tar vi ansvar för att utveckla samarbetet mellan förskoleklass, skola och fritidshem.				
I vårt fritidshem har vi ett förtroendefullt samarbete med förskolan för att värna en trygg övergång till fritidshemmets verksamhet.				
Vid övergångar uppmärksammar vi särskilt elever i behov av särskilt stöd.				
4.3 Fritidshemmet och omvärlden Fritidshemmet utvecklar kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför fritidshemmet som kan berika elevers lärande och möjlighet till meningsfull fritid.	inte alls	till viss del	till stor del	helt
Vårt fritidshem ger eleverna inblick i närsamhället och dess kultur- och arbetsliv, föreningsliv och andra verksamheter.				

För ytterligare stöd - se BRUK "Kriterier för genomförandet och förutsättningar" kopplat till 4.1-4.3

Som grund för att analysera nuläge och planering framåt bör underlaget kompletteras med nedanstående:

Fylls i av skolledare:

Ange prioriterade mål för skolan eller fritidsverksamheten på aktuell skola:

--

Fyll i resultatet från attitydundersökningen

Elever:

	RESULTAT 14/15	RESULTAT 15/16
Jag trivs på fritidshemmet		
Jag känner mig trygg på fritidshemmet		
Jag får vara med och bestämma vad vi ska göra på fritidshemmet		
Fritidshemmet erbjuder många olika aktiviteter		
Jag får lära mig nya saker på fritidshemmet		
Jag kan koppla av och göra saker i min egen takt på fritidshemmet		

Vårdnadshavare:

	RESULTAT 14/15	RESULTAT 16/17
Mitt barn känner sig tryggt på fritidshemmet		
Mitt barn trivs på fritidshemmet		
Personalen på fritidshemmet är kompetent		
Verksamheten på fritidshemmet är stimulerande och rolig för mitt barn		
Jag får god och kontinuerlig information om vad som händer på fritidshemmet		
Totalt sett är jag nöjd med fritidshemmet		
Mitt barn får möjlighet att gå ner i varv och koppla av på fritidshemmet.		
Mitt barn får lära sig nya saker på fritidshemmet		